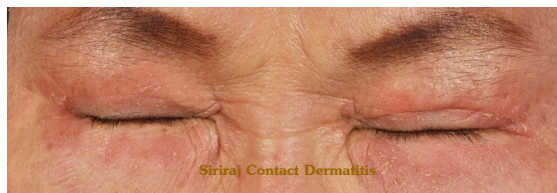

ผิวหนังอักเสบบริเวณเปลือกตา (Eyelid Dermatitis & Periorbital dermatitis)

ศ.พญ.วรัญญา บุญชัย
คลินิกผื่นแพ้สัมผัส หน่วยตรวจโรคผิวหนัง
ภาควิชาตจวิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล .
มหาวิทยาลัยมหิดล

ผิวหนังอักเสบบริเวณเปลือกตา (Eyelid Dermatitis & Periorbital dermatitis)

ผิวหนังอักเสบบริเวณเปลือกตา รอบดวงตา

ส่วนมากพบในผู้หญิง ผิวหนังบริเวณเปลือกตาเป็นผิวที่อ่อนบาง จึงเป็นตำแหน่งที่พบผิวหนังอักเสบได้บ่อย สาเหตุส่วนใหญ่ร้อยละ 70 เกิดจากปฏิกิริยาภูมิแพ้ผิวหนังต่อสารที่สัมผัส มีเพียงร้อยละ 20 ที่มีสาเหตุจากการสัมผัสสารที่มีฤทธิ์ระคายเคือง นอกจากนั้นเกิดจากโรคภูมิแพ้ผิวหนัง โรครังแค โรคสะเก็ดเงิน เป็นต้น

สารก่อภูมิแพ้ผิวหนังที่เป็นต้นเหตุของผิวหนังอักเสบบริเวณเปลือกตา ได้แก่

- ผลิตภัณฑ์ที่ใช้กับผม หนังสีรษะ เช่น สารในยาย้อมผม น้ำยากัดสีผม (PPD, ammonium persulfate), สาร formaldehyde ในสเปรย์, hair lotion, แชมพู เป็นต้น
- สารช่วยทำละลายในสบู่ (sodium borate, ammonium stearate)
- เครื่องสำอางรอบดวงตา เช่น สารในมาสคาร่า, สารที่ใช้ในกรรมวิธีการผลิต eye shadow, ที่ปิดแก้ม (สาร di-isopropanolamine), สารที่ใช้เป็น antioxidant ใน eye shadow (di-tertiary butyl hydroquinone), สีที่ใส่ในครีมรอบดวงตา (D&C yellow No.11)
- แปรงทาตา
- เครื่องสำอางที่ใช้กับใบหน้า มักจะแพ้สารกันเสียในเครื่องสำอาง (สาร paraben, imidazolidinyl urea, methylisothiazolinone, potassium sorbate เป็นต้น) น้ำหอม, สารลาโนลิน, สารฆ่าเชื้อแบคทีเรีย (Phenylmercuric acetate), สาร formaldehyde ในกระดาษหอมเช็ดหน้า
- ผลิตภัณฑ์ที่ใช้กับเล็บ เช่น สารในยาทาเล็บ (formaldehyde resin, epoxy resin) เป็นต้น
- ละอองเกสร ละอองฝุ่น ไรฝุ่น ขนสัตว์ ที่ปลิวมาสัมผัส
- สารระเหย น้ำมันหอมระเหยต่างๆ สเปรย์ที่ใช้ในบ้าน และ ยาฆ่าแมลง
- โลหะ เช่น นิกเกิล พบในที่ดัดขนตา โลหะโคบอลต์ในน้ำยาล้างคอนแทคเลนส์ เป็นต้น
- แผ่นยางที่ดัดขนตา
- ยาหยอดตา แพ้สารกันเสีย ได้แก่ benzalkonium chloride, thimerosal
- สารเคมีที่ฟุ้งกระจายจากหัวไม้ขีดไฟ (Phosphorous sesquisulfide)
- สาร lemon พบใน เปลือกมะนาว เปลือกส้ม

เปลือกต้อักเสบ แพ้สารกันเสียในยาหยอดตา

สารก่อการระคายเคืองหนังตาและเยื่อบุตา อาจเกิดได้จาก

- สารระเหยต่างๆ เช่น alcohol น้ำยาล้างเล็บ เป็นต้น
- เครื่องสำอางรอบดวงตา เช่น ผง eye shadow, ที่เขียนขอบตา, มาสคารา, มาสคาราแบบต่อขนตา เป็นต้น
- สารก่อการระคาย ในครีมกันแดด, สารช่วยทำละลายในสบู์, สาร propylene glycol ในสบู์เหลว เป็นต้น
- สารกันเสียในน้ำหอม เป็นต้น

ผู้ป่วยโรคผิวหนังอักเสบบริเวณเปลือกตาควรปฏิบัติตน ดังนี้

1. เมื่อสงสัยสารใดเป็นต้นเหตุ ควรหยุดใช้ในบริเวณเปลือกตาโดยเด็ดขาด
2. ให้ทดลองใช้สารที่ต้องสงสัยทาบริเวณผิวหนังที่หลังหู หรือท้องแขน 2-3 ครั้ง/วัน ต่อเนื่องนาน 4-5 วัน หากมีผื่นผิวหนังอักเสบหรือเกิดอาการคัน แสดงว่าสารนั้นอาจเป็นต้นเหตุได้
3. ควรใส่แว่นเพื่อป้องกันละอองเกสร ละอองฝุ่น ไรฝุ่น ขนสัตว์ ที่ปลิวอาจมาสัมผัสได้ในช่วงระหว่างวัน และใส่แผ่นปิดตาเวลนอน
4. หลีกเลี่ยงการใช้มือลูบ จับหน้า
5. มาพบแพทย์เพื่อทำการทดสอบภูมิแพ้ผิวหนัง โดยวิธีปิดสารทดสอบบนผิวหนัง (Patch test) โดยชุดทดสอบมาตรฐานพร้อมก็นำผลิตภัณฑ์ที่ต้องสงสัยมาร่วมทดสอบด้วย
6. มาพบแพทย์เพื่อการรักษาที่ถูกต้อง
7. หลังจากรักษาหายเรียบร้อยแล้ว หากจำเป็นต้องใช้เครื่องสำอางบริเวณรอบดวงตาให้ทดลองนำกลับมาใช้สัปดาห์ละ 1 ชนิด โดยใช้ไม้พันสำลีทาแล้วทิ้งทุกครั้ง